

OCAK-TEMMUZ 1999 DÖNEMİ ÖDEMELER DENGESİ GELİŞMELERİ

Ödemeler dengesi gelişmelerine ilişkin ayrıntılı tablolar,
□ <http://www.tcmb.gov.tr> □ internet adresinde,
□ [Yayınlar/Sürekli Yayınlar/6.Türkiye](#) □ [nin Ödemeler Dengesi İstatistikleri](#) □ başlıkları altında yer almaktadır.

1999 yılı Ocak-Temmuz dönemi ödemeler dengesi gelişmelerine ilişkin başlıca hususlar aşağıda sunulmaktadır:

A- CARI İŞLEMLER

Bir önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, 1999 Ocak-Temmuz dönemine ilişkin ihracat gelirlerinin % 6, bavul ticaretinin % 58,3, ithalat harcamalarının (CIF) ise % 20,6 oranında azalması sonucu dış ticaret açığı % 36,7 oranında daralmıştır. Diğer mal ve hizmetler ile karşılıksız transferlerden elde edilen net gelirler % 25,8 oranında azalarak 5.243 milyon ABD doları olmuştur. 1998 Ocak-Temmuz döneminde 1.750 milyon ABD doları açık veren cari işlemler dengesi, 1999 yılının aynı döneminde 339 milyon ABD doları açık ile sonuçlanmıştır.

1- Dış Ticaret

1998 Ocak-Temmuz döneminde 2.479 milyon ABD doları tutarında **bavul ticareti** gelirin ilave edilmesiyle 18.313 milyon ABD doları olarak gerçekleşen **İhracat (FOB)** gelirleri, 1999 yılının aynı döneminde 1.033 milyon ABD doları tutarındaki **bavul ticaretinin** katkısıyla, 15.951 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde 995 milyon ABD doları tutarındaki **altın ithalatı** da dikkate alındığında 27.129 milyon ABD doları olan **İthalat (FOB)** harcamaları, 1999 yılı aynı döneminde 719 milyon ABD doları tutarındaki **altın ithalatı** da dahil olmak üzere 21.533 milyon ABD dolarına düşmüştür. Bu gelişmeler ışığında, 1998 Ocak-Temmuz döneminde 8.816 milyon ABD doları olan **dış ticaret açığı**, 1999 yılı aynı döneminde % 36,7 oranında azalışla 5.582 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2- Diğer Mal ve Hizmet Gelir ve Giderleri ile Karşılıksız Transferler

Diğer mal ve hizmet gelirleri ana başlığı altında yeralan **turizm gelirleri**, geçen yılın aynı dönemine göre % 32 oranında azalarak 2.409 milyon ABD doları olmuştur. **Faiz gelirleri** sözkonusu dönemler itibariyle % 3,6 oranında artış göstererek 1.310 milyon ABD dolarına ulaşmış, **diğer mal ve hizmet gelirleri** ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 1.004 milyon ABD doları azalışla 7.178 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan **diğer mal ve hizmet giderleri** içerisinde yeralan **turizm giderleri** % 15,6 azalmış, **faiz giderleri** % 22,5 artmış,

diğer hizmet giderleri ise % 8,3 oranında azalarak sırasıyla 1.053, 3.102 ve 4.657 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Karşılıksız transferler kalemi içerisinde yer alan işçi gelirleri % 4,5 oranında artarak, 2.872 milyon ABD dolarına ulaşmıştır.

B- SERMAYE HAREKETLERİ

1999 yılı Ocak-Temmuz döneminde **sermaye hareketlerindeki (rezerv hariç)** gelişmeler aşağıda özetlenmiştir:

- **Net doğrudan yatırımlar** geçen yılın aynı dönemine göre % 13,6 oranında azalarak, 254 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- **Portföy yatırımları** kalemine ilişkin gelişmeler incelendiğinde; uluslararası sermaye piyasalarından **tahvil ihracı** yoluyla 1998 yılı Ocak-Temmuz döneminde 809 milyon ABD doları tutarında; 1999 yılının aynı döneminde ise geri ödemelerde görülen kullanımlara göre daha fazla artış nedeniyle 759 milyon ABD doları tutarında net giriş olduğu, diğer taraftan, **menkul kıymet yatırımlarında** yurtiçinde yerleşiklerin yurtdışında menkul değer alım-satımlarının 1998 Ocak-Temmuz döneminde net 983 milyon ABD doları çıkışla sonuçlandığı, 1999 yılının aynı döneminde ise 788 milyon ABD doları giriş olduğu, buna karşın yurtdışında yerleşiklerin yurtiçinde net menkul alım-satımlarının, aynı dönemlerde sırasıyla 879 ve 439 milyon ABD doları net giriş gösterdiği gözlenmektedir. Sonuç olarak, 1998 yılı Ocak-Temmuz döneminde 705 milyon ABD doları net giriş gösteren **portföy yatırımları**, 1999 yılının aynı döneminde yine 1.986 milyon ABD doları tutarında net girişle sonuçlanmıştır.
- **Uzun vadeli sermaye hareketlerinde** 1998 yılı ilk yedi aylık döneminde 3.242 milyon ABD doları net giriş olurken, 1999 yılı aynı döneminde 545 milyon ABD doları net çıkış olmuştur. **Uzun vadeli döviz kredi kullanımları** 7.210 milyon ABD dolarından 5.355 milyon ABD doları düzeyine inmiş olup, sözkonusu azalış, bankaların ve özel sektörün uzun vadeli borçlanmalarındaki azalmadan kaynaklanmıştır. **Anapara geri ödemeleri** ise aynı dönemde 4.401 milyon ABD dolarından 5.972 milyon ABD dolarına yükselmiştir. Bu dönemde **kredi mektuplu döviz tevdiat hesaplarındaki** net artış, 1998 yılının ilk yedi ayında 433 milyon ABD doları iken, 1999 yılının aynı döneminde 72 milyon ABD doları olmuştur.
- **Kısa vadeli sermaye hareketleri**, yükümlülükler yönünden incelendiğinde, 1998 ve 1999 yılları Ocak-Temmuz dönemlerinde sırasıyla 3.012 ve 2.355 milyon ABD doları net giriş olduğu gözlenmektedir. **Bankalarca sağlanan krediler** kaleminde 1998 yılının ilk yedi ayında net 452 milyon ABD doları giriş olurken, 1999 yılının aynı döneminde net 883 milyon ABD doları giriş

olmuş; ayrıca **özel sektörün sağladığı krediler** kaleminde aynı dönemlerde gözlenen 1.444 milyon ABD doları ve 2.050 milyon ABD doları net giriş sonucu, **kısa vadeli yükümlülükler** kapsamında yeralan **sağlanan krediler** kalemi sözkonusu dönemlerde sırasıyla 2.041 milyon ABD doları ve 2.977 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. **Mevduat hesaplarında** 1998 Ocak-Temmuz döneminde 971 milyon ABD doları net giriş olurken, 1999 yılının aynı döneminde, çoğunlukla, bankaların döviz tevdiat hesaplarındaki azalmadan kaynaklanan 622 milyon ABD doları net çıkış olmuştur. **Kısa vadeli sermaye hareketleri-varlıklar** bölümünde **verilen krediler** kaleminde 1998 Ocak-Temmuz döneminde 167 milyon ABD doları, 1999 yılının aynı döneminde ise 309 milyon ABD doları artış görölmüş; **bankaların yurtdışı muhabirleri nezdindeki döviz mevcutları** kalemi 1998 Ocak-Temmuz döneminde 11 milyon ABD doları, 1999 yılı aynı döneminde ise 101 milyon ABD doları azalış göstermiştir.

C- REZERVHAREKETLERİ

Bu gelişmeler ışığında, resmi rezervler 1998 yılı Ocak-Temmuz döneminde 7.048 milyon ABD doları artarken, 1999 yılının aynı döneminde artış 4.887 milyon ABD doları olmuştur.